

יחסי גודל דבורים ופרחים כבסיס לשימור מארגי האבקה יציבים בחורש הים תיכוני

אייל אלון, אלון אורנאי, תמר קיסר

האבקה נחוצה להמשכיות קיום מרבית הצמחים, ומסתמכת במינים רבים על ווקטורים ביוטיים-חרקים מאביקים ובראשם הדבורים. משבר האבקה עולמי, חלקו הארי כתוצאה מדלדול אוכלוסיות דבורים, פוגע ברביית צמחי-בר וגידולי חקלאות. מאז השריפה הגדולה בכרמל (2010) אשר כילתה שטחי חורש רחבים, מתקיים בשטח ממשק למניעת שריפות ע"י יצירת קווי חיץ. חשוב להבין את השפעת הטיפולים כנגד שריפות על דבורי הבר, תוך זיהוי יחסי הגומלין הספציפיים בין סוגי הדבורים למגוון הפרחים אותם הן מאביקות. בהקשר זה בדקתי האם גודל גופן של הדבורים מגביל את גודל הפרחים שהן יכולות לבקר ולהאביק. ערכתי תצפיות בחודשי אפריל 2015-16, בחלקות למחקר ממשקים לתחזוקת קווי חיץ בכרמל. נלכדו 82 דבורי-בר מ-6 סוגים ונמדדו מימדיהן, ומימדיהם של 7 מיני הפרחים המרכזיים אותם ביקרו. השתמשתי בבסיס נתונים של תצפיות ביקורי דבורים בחלקות המחקר כדי לאפיין את העדפות הפרחים של הדבורים השונות. מצאתי שעומק הפרח ושטח הכותרת מהווים גורמים מגבילים לביקורי דבורים. דבורים קטנות אובליגטוריות לפרחים קטנים, הדבורים הגדולות מתמחות בפרחים גדולים ובינוניים ואילו הדבורים בגודל בינוני ג'נרליסטיות ומבקרות בפרחים מכלל הגדלים. מהתוצאות עולה חשיבות שימור הפרחים הקטנים- משאב המזון היחיד לדבורים הקטנות, ומצד שני חשיבות שימור הדבורים הבינוניים שנותנות שרותי האבקה לטווח פרחים רחב. תובנות אלה יקנו כלים לניהול שטח משופר מבחינת שמירת הטבע והמגוון הביולוגי, במקביל לטיפול למניעת השריפות.

איילת אלון ayeletelisabeth@gmail.com

פרופ' תמר קיסר tkeasar@research.haifa.ac.il